

Серед кількісних ознак вовнової продуктивності вплив селекції найбільш вагомо виявився за довжиною штапелю. Слід відзначити, що серед асканійських тонкорунних овець традиційної селекції стадо племзаводу "Червоний чабан" мало найкращі в породі показники за довжиною вовни. Середня довжина штапелю по групі баранів-плідників (10,5 см) перевищувала мінімальну нормативну вимогу класу еліта (9 см) на 1,5 см, або 14,3%. Використання австралійських мериносів ще більше посилило переваги цього заводського стада за довжиною вовни над іншими провідними популяціями овець в породі. Стадо овець племзаводу "Червоний чабан" – найкраще за довжиною мериносової вовни в породному генофонді асканійських тонкорунних овець.

УДК 636.5.575.162

ПРИЙОМИ ПІДВИЩЕННЯ М'ЯСНОЇ ПРОДУКЦІЇ ПТИЦЬ В УМОВАХ ВЗАЄМОДІЇ "ГЕНОТИП Х СЕРЕДОВИЩЕ"

Н.В.ВИБРАНЬСКА – к.с.-г.н., асистент

Дійовими факторами, що дозволяють підвищувати ефективність галузі птахівництва, є застосування сучасних досягнень генетики, біотехнології, фізіології та годівлі птиці. Це дозволяє створювати оптимальні програми вирощування та експлуатації птиці яєчних і м'ясних кросів. Серед найважливіших завдань використання перспективного генофонду птиці провідним є розробка відповідних програм її пристосування до конкретних екологічних і технологічних умов виробництва.

Відомо, що реалізація продуктивних можливостей птиці здійснюється шляхом взаємодії "генотип х середовище".

Виходячи із теоретичних уявлень про реалізацію генетичної інформації, практичні завдання по підвищенню продуктивності птиці вирішують двома шляхами створенням бажаних генотипів, які можуть у відповідних умовах максимально реалізувати продуктивний потенціал і розробкою методів управління індивідуальним розвитком організму. Для вирішення другої проблеми необхідно виявити умови й визначити засоби найбільш раціонального використання генетичного потенціалу ліній популяцій. В умовах південного регіону України таким завданням є адаптація птиці до високої температури повітряного середовища.

Поряд з регуляцією протеїнового живлення важливе значення має застосування речовин, які можуть бути протекторами змен-

шення негативного впливу підвищеної температури. До таких речовин належать цеоліти. Вони не вміщують поживних речовин, але завдяки своєму складу мають високі адсорбційні і іонообмінні властивості. Проте мало відомо як впливають різні дози добавок цеоліту при згодовування птиці в умовах підвищених і помірних температур.

Також недостатньо вивченими є питання взаємодії сезону року, тобто температурних умов, та рівня протеїнового живлення птиці високопродуктивних м'ясних кросів (Бройлер-6, Гібро-6, Смена та ін.). Тому вивчення взаємодії "генотип x середовище" є плані використання різних програм протеїнового живлення та впливу цеолітів в умовах помірних та підвищених температур на м'ясну продуктивність птиці має важливе наукове та господарське значення. Було проведено 4 науково-господарських дослідів із включенням виробничої перевірки. В першому та другому досліді, які проводилися в літній та осінній періоди, визнали вплив високих температур на інтенсивність росту курчат-бройлерів у віці 21-56 днів.

Птиці контрольної групи одержувала комбікорм із вмістом 17% протеїну, який застосовувався в господарстві, для курчат дослідних груп кількість протеїну збільшували у 2 групі до 18%, 3-19 і 4 до 20% за рахунок включення м'ясо-кісткового борошна і кормових дріжджів.

В третьому та четвертому досліді, проведених в двох повторностях, при підвищених і помірних температурах досліджували вплив цеолітів на організм курчат-бройлерів як засобу елімінації температурного фактору та поліпшення процесів травлення у молодняка птиці.

При проведенні дослідів контролювали температуру і вологість повітря у пташниках щоденно три рази на день.

Утримували курчат в кліткових батареях 2Б-3 по 60 голів в одній клітці освітлення проводилось цілодобово, інтенсивність якого регулювали в залежності від періоду вирощування курчат.

Аналіз взаємодії "генотип x середовище" проводили з використанням двох і трифакторного дисперсійного аналізу за алгоритмами, описаними М.О.Плопінським. При цьому використовували парні взаємозв'язки факторів "період року x рівень протеїну", "вік x рівень протеїну".

Виробничу перевірку ефективності використання цеолітів в дозах 3, 5, 8% в залежності від віку курчат при підвищених і помірних температурах проводили на поголів'ї по 43 тис. курчат в групі.

За результатами дослідів було встановлено, що елімінація негативного впливу "генотип x середовище" в бройлерному птахівництві може здійснюватись шляхом підвищення рівня протеїнового

живлення, а також використанням добавок цеолітів в раціонах птиці.

Підвищення температури навколишнього середовища вище загальноприйнятих норм потребує більш високої концентрації протеїну у раціонах курчат, що сприяє збільшенню їх живої маси на 25,8%.

Отримані результати підтверджуються трифакторним аналізом, за даними якого найбільш високий вплив на динаміку живої маси має, в першу чергу, температурний фактор, а потім рівень протеїнового живлення.

Витрати кормів на одиницю приросту у відповідних умовах навколишнього середовища (підвищення або помірні температури) не мали суттєвої залежності від вмісту протеїну в раціонах курчат і вірогідно не відрізнялись. Однак, в останній тиждень вирощування спостерігалась деяка різниця між групами, яка складала 5-7%. В той час в період підвищення температур споживання кормів курчатами було на 23-27% меншим, ніж при помірних. В результаті контрольного забою курчат встановлена пряма залежність між збільшенням вмісту протеїну у раціонах, та зростанням передзабійної живої маси бройлерів (до 65%), а також у більшості випадків, виходу протрошеної тушки.

Оцінка відносного розвитку грудних та ножних м'язів показала, що підвищення протеїну сприяє стабільному зростанню величини цих показників у жаркий період утримання птиці.

Застосування в годівлі птиці цеолітів дає змогу в деякій мірі елімінувати негативний вплив високих температур при вирощуванні бройлерів на раціонах з низьким вмістом протеїну (17%). В дослідах курчат, яким згодовували цеоліти в кількості 8% (П група) мали живу масу на 6,6% вищу, ніж у контрольній.

Використання цеолітів в період підвищених температур позитивно впливало на зниження витрат кормів та сирого протеїну на 1 кг приросту живої маси бройлерів. Найбільш оптимальною дозою згодовування цеолітів слід вважати включення їх до складу раціонів курчат у кількості 8%.

Включення цеолітів до складу раціонів годівлі курчат сприяє підвищенню передзабійної живої маси (на 12-29%), особливо, при утриманні бройлерів у нижніх ярусах кліткових батарей. Не знайдено суттєвої різниці між групами з відносного розвитку окремих м'язів тушки, а також не встановлено закономірностей впливу на ці показники факторів зовнішнього середовища.

Розрахунок економічних показників вирощування бройлерів на раціонах з різною концентрацією протеїну показав доцільність збі-

льшення вмісту протеїну в низькопротеїнових раціонах м'ясної птиці до 20%, як при помірних, так і при жарких умовах утримання. Це дає змогу підвищити живу масу курчат на 39-44% та значно поліпшити економічні показники їх вирощування.

Економічна ефективність застосування цеолітів в раціонах м'ясної птиці свідчить, що включення цього мінералу є ефективним тільки при підвищених температурах. Використання його в умовах утримання курчат дозволяє збільшити показники росту бройлерів на 5,7-9,6%. Найбільш доцільною дозою згодовування цеолітів слід вважати добавку її у кількості 8%, від маси раціону, що дозволяє додатково отримувати 52,5 млн.грн. чистого прибутку у перерахунку на 1000 голів.

УДК 577.122:636.52

РІВЕНЬ БІЛКОВОГО ОБМІНУ ПТИЦІ РІЗНОЇ ІНТЕНСИВНОСТІ РОСТУ

Н.П.ПРОКОПЕНКО – к.с.-г.н., асистент

Використання в практиці селекційної роботи поряд з зоотехнічними методами цілого комплексу досліджень по вивченню особливостей функціонування систем організму дозволяє з достатньою мірою скласти уяву про процеси росту, розвитку. В зв'язку з цим одним з важливих напрямків є поглиблені дослідження по вивченню інтер'єрних показників з метою встановлення об'єктивної оцінки фізіологічного стану птиці.

За даними ряду дослідників різні темпи індивідуального розвитку в певні періоди онтогенезу сприяють формуванню тварин і птиці, які відрізняються в одному й тому ж віці за багатьма показниками, зокрема за морфологічним і біохімічним складом крові. Встановлено (І.І.Кочиш, 1992), що швидкість росту птиці в ранньому віці впливає на біохімічні показники крові, як то вміст загального білка, його фракції, резервна лужність тощо.

В цьому аспекті особливу увагу привертає специфіка білкового обміну. Обмін білків, від стану якого залежить і вуглеводний, і жировий, і мінеральний обмін, лежить в основі всіх життєвих процесів та характеризує фізіологічний стан організму в цілому. В процесах синтезу і розщеплення білка загальними для багатьох амінокислот є реакції переамінування, каталізуємі специфічними ферментами. За активністю ферментів можна скласти уяву про білковий статус організму. Амінотрансферази, або трансамінази, каталізують міжмолекулярне перенесення аміногруп з амінокислот на кетокис-